

II 1.255.421

Handwritten signature

B. Balczyńska

Nowa Stenografja Polska

Handwritten signature

Wydanie trzecie
poprawione i uzupełnione

Nakład Księgarni Św. Wojciecha
Poznań - Warszawa - Wilno - Lublin
1923

Zn. spółgt.

bciefadslm n r l o n t l r l b n s s t

b c d f g h i j k l t m n p r s t w z z dz sz cz sc szcz

el e l r

st sp stw nk nn

Zn. samogt.

e a o u i y e a je je ja ja

90452

Wszelkie prawa zastrzeżone

II 1.255.421

1980W601/13

Wykonano w Zakładach Graficznych Drukarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Bibl. Jagiell.
1979 D 421/155

Przedmowa do wydania I.

Nowa Stenografja Polska jest ułożona podług zarysu zjednoczonej stenografji niemieckiej, którą wszystkie niemieckie szkoły stenografji, z wyjątkiem jednej, uważają obecnie za najprostsze, najwyraźniejsze i najkrótsze pismo. Przedstawia więc najwyższy stopień udoskonalenia, jaki stenografja dotąd osiągnęła. Przekładając pismo to na polskie, stworzono i dla języka polskiego stenografję prostszą, wyraźniejszą i krótszą od dotychczas używanych innych systemów. Uczeń wiele piszący może w krótkim czasie i przy stosunkowo małych trudach osiągnąć rezultaty odpowiadające wszelkim wymaganiom, jakie się stawia stenografowi kupieckiemu.

Lecz nie znaczy to, że w nowej stenografji osiągnąć można biegłość bez należytego ćwiczenia. W czasie dziesięciu tygodni, przy dwu lekcjach tygodniowo i przy codziennem jednogodzinnem ćwiczeniu może uczący się nietylko doprowadzić do tego, aby pisał każde słowo, lecz będzie pisał dwa razy prędzej niż zwyczajnem pismem.

To skrócenie osiągnęła stenografja przez oznaczanie głosek jak najprostszemi znakami, przez oznaczanie najczęściej używanych zbiegów spółgłosek jedynym znakiem i nie wypisując samogłosek, tylko oznaczając je następującemi po nich spółgłoskami. Najczęściej używane słowa, przedrostki i końcówki oznacza się szczególnemi skröceniami.

Uczący się stenografji powinien się zastosować do następujących zasad:

1. Przy uczeniu się nie pisać nigdy szybko, lecz najstaranniej i to atramentem.
2. Wszystko napisane przeczytać.
3. Ćwiczenia czytać głośno tak długo, dopóki nie umie się ich przeczytać bez zacinania.
4. Ćwiczenia kilka razy odpisywać.
5. Przełożenie pisać jak najstaranniej.
6. Nigdy nie zaczynać nowej lekcji, gdy się poprzedniej dokładnie nie umie.

W końcu wyrażam uprzejme podziękowanie przewodniczącemu stowarzyszenia stenograficznego Stolze-Schrey, panu rektorowi Rauerowi, który mi podał myśl do tej pracy i jako rzeczoznawca dopomagał swemi radami.

Poznań, w styczniu 1919.

4.

Końcówka: *i y i y i, i*

Skrócenia: *i miał się siebie nic nikt tylko*

Przykłady:

figa, zarys, igielnik, lekcje, elektor, pole, sala, perła.

sit, syt, lawa, ława.

1. „l“ pisze się w lewo (lekcje, elektor), przy znizeniu w prawo (pole), przy zgrubieniu stawia się *i* na jego miejsce (sala), po „r“ w prawo łączy je się u góry (perła).
2. W przypadkach, w którychby „y“ można pomylić z „i“ lub „ł“ z „l“ oznacza się „y“ i „ł“ kreską dolną (sit, syt, lawa, ława).

Czytanie:

Handwritten practice lines for reading, showing various words and their cursive forms.

Prz.: Serce łączy do piękna. Na wiosnę łączy zielenieją. Niejeden wielkie miał pretensje, a małe plany. Nikt tak srogo nas nie gani.

jak my się sami nieraz potępiamy. Jabłko pada niedaleko jabłoni. Jagiełło z Jadwigą. Płyną wody za wodami. Zasnął hetman siwobrody. Cyprysy piramidalne. Lot orla. Śnieg bieleje. Cenię w tobie tylko tę zaletę. Sąsiad siał siedmiolatkę. Myśliwy polował na lwa. Nic zmartwienia jej nie koi. Kaimita, maik, idea, zagaić, reimportacja, wić, wyć.

5.

u ó iu ju st szt sp szp

Skrócenia: *jest który która które*

Przykłady:

mur, sól, ciupa, plóra, umysł, ułan, domu.
cieniu; staw, kasztan, spadać, szpilka.

Cz.: *Handwritten practice lines for writing, showing various words and their cursive forms.*

Handwritten practice lines for the letter 'z' and 'z' with various diacritics and combinations.

Prz.: Postępu sztuki nikt nie spowoduje, tylko sam artysta. Niektóra wada jest niezbędna do istnienia jednostki. Ci, którym brak wykształcenia, posługują się wielkim majątkiem nieraz w zabawny sposób. Łatwo ten jest rad, który ma spokojne sumienie. Udana prostota jest delikatną obłudą. Dowiadujemy się z historii o wojowaniu z Tatarami. O myśli, którą niewielu się zajęło, niewielu mówi. W szpetny sposób da się szpieg pokonać zapłatą. Zbiór ksiąg starego testamentu. Augustyn, aukcja, eunomia.

6.

Przyrostki: sk, szk, stw, ctw, dztw, stwo, ctwo, dztwo

Skrócenia: jeszcze, jak, kiedy

Przykłady

skaza, szkoda, stwór, mnóstwie, bractwu, dowództwem.

mnóstwo.

Cz.: Handwritten practice lines for the letter 'z' with various diacritics and combinations.

Handwritten practice lines for the letter 'z' and 'z' with various diacritics and combinations.

Prz.: Łaska podoba sobie w tem, co jest pokorne, a natura ubiega się za ciekawem i pięknem. Samolubstwo skąpca nie dba o los biednego. Niewiele zyskujemy /podstępstwem. Niema lekarstwa na uniknienie zmartwienia — jak umieć je znośić. Jagiełło był stwórcą biskupstwa w Wilnie. Litwini zajmowali się we wieku średnim rybołówstwem i bartnictwem. Co jest szkodą państwu, nie jest dobrem obywatelowi. Jakie były obowiązki rycerstwa? Szkocja jest pod panowaniem angielskiem. Na błocie siada tylko ptactwo błotne. Województwo poznańskie. W śledztwie wykazano zabójstwo. Kiedy powstały sejmy i sejmiki polskie? Jeszcze nie wiemy, kiedy nastąpi spokój.

7.

Przyrostki: cz, dz, ch, kw, nk, nn

Skrócenia: choć, chociaż, choćby, chociażby, gdzie, będzie, będziecie

Przykłady

czarka, miecz, chata, dach, ganki, bank.

Znaki, zakończone pętlicą, gubią ją na końcu słowa (Lec. 2).

Cz.: Handwritten practice lines for the letter 'z' with various diacritics and combinations.

Handwritten cursive text at the top of page 12, consisting of several lines of practice writing.

Prz.: Miejcie choćby jedną myśl godną spisania. Niechaj chwala Bogu będzie w niebie, a na ziemi pokój ludowi. Prawdziwie wielkim jest, kto w sobie jest małym. Czemu chata bogata, tem rada. Choć ubogo, byle chędogo. Co to nada chwalić, kiedy się nie chce palić. Gdzie cienko, tam się rwie. Będziecie z Bogiem, będzie Bóg z wami. Kwesta zakonna. Chociaż skarga obwinia cię, nie widzę winy. Czarnokwit czyli czartawa jest to roślina zielna z rodziny wiesiolkowatych.

8.

sc   szcz   sz   sw

Skrócenia:

dopiero   gdy   dosyc   moż.   możemy   możecie
możesz   poniewaz   wielmożn.   zawsze

Przykłady:

scena,   maść,   szeszep,   wieszcz.

Cz.:

Handwritten cursive examples of the letters sc, szcz, sz, and sw.

Handwritten cursive text at the top of page 13, consisting of several lines of practice writing.

Prz.: Szczęście jest zawsze tam, gdzie je się widzi. Nie możemy wymagać, by inny chował tajemnicę naszą, gdy sami zachować jej nie umiemy. Ponieważ nie macie dosyc siły, nie zawsze możecie słuchać całkowicie waszego rozumu. Genjusz sfalszować się nie da. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił. Litościwy i miłościwy jest Pan, czekający a wielce miłosierny. Ponieważ pismo W Pana odebrałem ze spóźnieniem, dziś dopiero wysłałem towar.

9.

ż   zw   zd
rz

Skrócenia:

że   żeb.   ażeb.   nadzwyczaj   tak   teraz

Przykłady:

żaba,   rzepa,   zważać,   zdać.

Cz.:

Handwritten cursive examples of the letters ż, zw, zd, and rz.

Prz. Znakiem nadzwyczajnej zasługi jest widzieć, że ci, co nam jej zazdroszcza, zmuszeni są ją chwalić. Walcz mężnie, nałóg zwyciężaj nałogiem. Niewiara ma tak samo zapalonych zwolenników jak zabobon. Z wiedzą rośnie także i wątplenie. Nie zdaje się, ażeby natura stworzyła ludzi do niezawisłości. Kto umiał żyć, powinien umieć umierać. Dziś piękność twą w całej ozdobie widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.

10.

dr dl tr tl gr gl kr kl zr zl hr hl
dl dl tr tl gr gl kr kl zr zl hr hl

chr chl czl str stl spr spl szpr szpl szr szl
chl chl czl str stl spr spl szpr szpl szr szl

zwr zwl skr skl szkr szkl
zwl zwl skr skl szkr szkl

Skrócenia: jeśli kilka krotn. zaraz
jeżeli jeżeli

Przykłady:

trawa, glina, zła; zdrowie, zdławić, srebro, słoma.

Cz.: "szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"

Prz.: Ten wielki, kto dług oddał Ojczyźnie i Bogu. Jeśli cnota jest błazństwem, niech mi Bóg pozwoli zostać błaznem, na zawsze. Gdzie się zaczyna śmierć, tam się ludzka głowa kończy. Człowiek zawsze może wstąpić na lepszą drogę, póki żyje. Nieład gorszym jest od złodzieja. Kruk krukowi oka nie wykole. Módl się a pracuj! Jeśli nie piszemy dlatego, że myślimy, to nie myślimy, aby pisać. Chcesz czynić coś dobrego, uczyn to zaraz. Zwracam uwagę, iż fabrykaty nasze premjowane kilkakrotnie.

11.

brz drz chrz grz krz nrz lrz lrz it.d. wz
dz dz grz grz nrz lrz lrz

Skrócenia: b przynajmniej wszystkich wszystkich którzy ktoś
Przykłady: brzeg, chrzest, gzęgźółka, inżynier, małżeństwo

Cz.: "szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"
"szkła?" "szkła?" "szkła?" "szkła?"

Prz.: Spieszącej wiosny nie zatrzymasz w pędzie. Uczucia są dwojakie: jedno jak skały potężne i niewzruszone, drugie jak strumień, w którym oglądać się można. Co się prędko wznieci, niedługo się świeci. Jest w tem pewna pociecha, że ludzie, którzy zostają, myślą i czują za swoich zmarłych. Duma równa jest u wszystkich ludzi, istnieje tylko różnica środków i sposobów jej okazywania. Któżby martwił się swym losem, gdyby życie nie miało końca? Nie wszyscy równe mają trudności do zwyciężania. Proszę o zapłacenie przynajmniej połowy zaległego rachunku.

12.

Przedrostki:

bez naj nad roz

Skrócenia:

albo ale bez bardzo bardziej nad itd. itp.

Przykłady:

bezkarność, bezstronnie, bezimienny; najpiękniej, najlepiej

nadrabiać, roztropność, rozszerzać, rozstrzygać,

rozdzielić, rozświecać, roziskrzony,

rozrastać, (zrastać), rozliczać, (zliczać), zabezpieczyć.

Z dwóch po sobie następujących przedrostków, z których drugi jest skróceniem, pisze się pierwszy oddzielnie (zabezpieczyć).

Cz.:

Handwritten examples of the words listed above, showing their use in sentences and how the prefixes are written.

Handwritten examples of the words listed above, showing their use in sentences and how the prefixes are written.

Prz.: Najwyższą wolnością służyć Bogu. Można być wrogiem prawdy, ale obojętnym dla niej nikt być nie potrafi. Jeśli miłuję niebo, bardzo chętnie o niebieskich rzeczach rozmyślam. Człowiek najprostszy, którym włada namiętność, znajduje pręcej zwolenników, niż człowiek wymowny bez namiętności. Ten bezpiecznie mówi, kto chętnie milczy. Im człowiek ściślej rozbiera siebie samego, tem srożej boleje. Nikt na świecie nie jest bez jakiegoś utrapienia albo kłopotu. Myśli nasze są bardziej uparte niż język. Nad Jankiem szumiały brzozy. Donoszę uprzejmie, że mam nadzwyczaj wielki wybór w sprzętach kuchennych i ogrodniczych, meblach ogrodowych i t. d.

13.

Przedrostki:

prze przed przy

Skrócenia:

przed przez przy przedewszystkiem

Przykłady:

prześpiewać, przedświt przeliczyć, przeor; przejmować;

przedkościelny, przedlot; przykaz, przyjaciel, przyjmować.

Cz.:

Handwritten examples of the words listed above, showing their use in sentences and how the prefixes are written.

Handwritten cursive practice lines on page 18.

Prz.: Przesady ludzkie mają źródło w charakterze człowieka. Nie poznajemy ludzi wtedy, gdy oni do nas przychodzą; musimy pójść do nich, aby się dowiedzieć, jacy oni są. Wiara to gwiazda przewodnia. Własna korzyść niewiele przynosi szczęścia. Zasadę, że nie należy ludzi chwalić przed śmiercią, wynalazła zazdrość. W przedświecie był chaos. Przy wodzie rosną wierzby.

14.

Końcówki: *ejsz.* *iejsz.* *ejs.* *iejs.* *emu* *iemu* *owie* *iowie* Przyrostek: *ek*

Skrócenia: *jednak* *każd.* *kolwiek* *cokolwiek* *mianowicie*

np. *natychmiast* *niezawodnie* *czemu* *wszystek*

Przykłady:

bieglejszy, pewniejszy, podlejsi, każdemu, uczniowie, domek.

Cz.: *Handwritten examples of the above words in cursive.*

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten cursive practice lines on page 19.

Prz.: Waleczną jak śmierć jest miłość, która im trwożliwsza, tem jest odważniejsza. Usposobienie nasze oznacza cenę wszystkiemu, czem nas darzy. A czemuż wy, chłodne rosy, padacie? Niema myśli jednakowych, lecz dużo jest podobnych. Nie powinienes przypisywać osobliwej dzielności komukolwiek z ludzi, lecz wszystko oddaj Bogu, bez którego nikt nic nie ma. Ktoby wiedział wszystko, miałby także wszystek rozum, jaki tylko osiąść można. Przeważna część wielkich osobistości to najwymowniejsi ludzie swego wieku. W głodzie znaleziony kawałek chleba znalezionem szczęściem się wydaje. Bóg błogosławi dobremu wszędzie; cokolwiek go spotka, źle mu nie będzie.

15.

Skrócenia: *esmy* *ecie* *ismy* *icie* *ysmy* *yście* *byśmy* *byście*

będziesz *będziemy* *będąc* *mieli* *mieliśmy* *mieliście*

Przykłady:

jesteśmy, jesteście, ganiliśmy, widzieliście, chcielibyśmy,

wspomniałybyście.

Cz.: *Handwritten examples of the above words in cursive.*

Handwritten examples of the above words in cursive.

Handwritten examples of the above words in cursive.

IV. Skrócenia.

1. Słowa.

a albo ale ażeby bardzo bardziej bez choć choćby

choć chociażby cokolwiek czemu dopiero dosyć gdy gdzie.

i itd. itp. jak jednak jeśli jeszcze każd. kiedy kilka
jeżeli

kolwiek krotn. kto który która które którzy któż moż.

mianowicie nad nadzwyczaj np. natychmiast nic nikt

niezawodnie o ponieważ przed przedewszystkiem przez przy

przynajmniej się tak teraz tylko wielmożn. wszyscy wszystek
siebie

wszystk. zaraz zawsze że żeby

2. Czasowniki i końcówki czasowników.

jest są esmy eście ismy iście byśmy byście będą
yśmy yście

będziesz będzie będziemy będziecie będą będąc miał mieliśmy

mieliście mieli

3. Przedrostki.

bez naj nad prze przed przy roz

4. Kończówki.

a	e	ie	i	o	ejsz.	emu	owie
		je	y		iejsz.	iemu	iowie
		iej			ejs.		
					iejs.		

5. Przyrostki.

ek	stwo
	ctwo
	dztwo

Nieco o rozwoju stenografji.

(Ćwiczenie do przełożenia.)

Nowa epoka w historii stenografji rozpoczęła się w Niemczech z wystąpieniem Gabelsbergera (1789 — 1849), reformatora dotąd używanych metod, opierających się na geometrii. Systemem swoim założył podwaliny nauki stenografji, która w ostatnich 100 latach wykazuje ciągle postępy. Nieocenioną jego zasługą jest zniesienie znaków geometrycznych, a postawienie na ich miejsce dogodnych form wziętych z kursywy. Z gorliwością niezrównaną poświęcił życie swoje pracy nad ulepszeniem skróconego pisma — i po ciężkich walkach o swój system doczekał się ogólnego uznania i rozszerzenia nowych znaków.

Z obfitego źródła nowych myśli Gabelsbergera czerpał niejeden, by utworzyć stenografji nowe drogi, lecz prace te doprowadziły po większej części do przeciwstawienia się genialnemu twórcy i utworzenia jego środkami nowych systemów na innej tylko podstawie alfabetycznej. Wszzechstronne te usiłowania, by stworzyć nowy, łatwiejszy, lepszy system, spowodowały bezustanny rozwój w dziedzinie stenografji, a zapatrywanie Gabelsbergera, iż stenografja może być przywilejem tylko wykształconych, okazało się niesłusznem. Pierwszym poważnym stenografem, który przez długie studia dzieła Gabelsbergera doszedł do utworzenia własnego systemu, jest Stolze (1798 do 1867). Idealem jego było, w przeciwieństwie do zasad jego inspiratora, stworzenie stenografji ludowej. Pomimo że nie zdołał urzeczywistnić tych zamiarów, należy podziwiać wielkość Stolzego, który przeciwstawił po raz pierwszy artystycznemu empiryzmowi Gabelsbergera absolutnie naukowe traktowanie przedmiotu. Wybór jego znaków stenograficznych jest oparty na głosowni, tak iż podobne głoski otrzymują znaki do siebie

podobne. Słowa dzieli w pisowni swej najwyraźniej na źródłosłów, przedrostek, przyrostek lub końcówkę. Aby dokładnie uwydatnić źródłosłów, używa tak na przedrostki i przyrostki jak i na końcówki — skrótów, co powoduje jasność i wyrazistość słowa. Opanowanie reguły jak i naukowa dokładność pisma jego stanowią uznania godną zasługę i postęp wobec dawniejszych systemów. Wielką słabością jednakże systemu Stolzego jest jego sposób symbolizowania samogłosek, powodujący niewygodną trzylinijkowość, która jest nieprzebaczalnym błędem. Przypisując samogłoskom większą wagę aniżeli spółgłoskom, nie wychodził z zasady, iż dla widzialnego oznaczenia słów ważniejsze są spółgłoski. Niewypisaną samogłoskę można łatwo uzupełnić, lecz trudno domyślić się braknącej spółgłoski, np. „j szcz P lsk n zg n ł“ może każdy łatwo odczytać, lecz nigdy, gdy się spółgłoski opuści i pozostawia „e e o a ie i ę a“. Z prostego tego przykładu wynika, iż bezwarunkowo główniejszą rolę odgrywają spółgłoski.

Obok znacznego braku, jaki stanowi trzylinijkowość, uzależnienie spółgłosek od samogłosek spowodowało w pisowni Stolzego jeszcze inny błąd, i to: za wielkie przywiązywanie wagi najmniej znaczącemu środkowi oznaczania, mianowicie naciskowi.

Już za życia Stolzego występowali niektórzy ze zwolenników jego z ulepszeniem systemu, przedewszystkiem z dążeniem do uproszczenia systemu z trzylinijkowości na jednolinijkowość. Niespodziewanie prędkie rozszerzenie uzyskał system nowy, który się ukazał w roku 1887. Opracowanie jego podjęli Ferdynand Schrey, doktor Christian Johnen i doktor Adolf Socin. Wszyscy trzej byli najpierw zapalonymi zwolennikami Gabelsbergera. W celu złączenia trzech rywalizujących szkół i to Gabelsbergera, Stolzego i Faulmanna, wzięli z każdego z tych trzech systemów to co najlepsze do utworzenia nowego dzieła, które najwięcej przypomina Stolzego. Wielu ze zwolenników Stolzego, uznając porzucenie trzylinijkowości za wielkie ułatwienie, przyjęło nowy ów system. Pomimo że szkoły Gabelsbergera i Stolzego jako takie nie nakłoniły się do systemu Schreya, tenże zyskiwał coraz to znaczniejsze uznanie i rozszerzenie, ponieważ sprostał w zupełności zadaniu,

osiągnawszy upragnione przez większość uproszczenie. Co się tyczy starania o większą prostotę, nie mogli zwolennicy Stolzego na dłuższy przeciąg czasu współzawodniczyć z nowym systemem. Po dziesięcioletniej walce uznali wreszcie potęgę systemu Schreya i sami poczęli dążyć do przyjęcia tej nowej metody. Wynikiem zbliżenia się d-ra Johnena do ówczesnego przewodniczącego związku zwolenników Stolzego, Baecklera, było zjednoczenie się szkół Stolzego i Schreya po rocznej wspólnej pracy.

Życzenie Gabelsbergera, które wyraził 7 dni przed śmiercią w liście do swego przyjaciela Wigarda („Niechaj inny po mnie doświadcza, czy sztuka nie zechce wydać promieni pełniejszych życia“) spełniło się w dziele Schreya, który zdołał usunąć wszelkie braki w systemie Gabelsbergera.

W roku 1896 podał dr. Johnen inicjatywę złączenia wszelkich niemieckich systemów stenografji. Do myśli tej przychyliły się wszystkie szkoły oprócz szkoły Gabelsbergera, która przyłączyła się dopiero dziesięć lat później.

W październiku roku 1906 zgromadzili się zastępcy szkół Gabelsbergera i Stolze-Schreya i jednogłośnie powzięli rezolucję jak najrychlejszego utworzenia niemieckiej zjednoczonej stenografji. Pierwszym krokiem do osiągnięcia tego celu było dążenie do pozyskania Rządów państw niemieckich dla poparcia zebrania komisji zastępców wszystkich szkół stenografji, jak i bezpartyjnych mężów zaufania.

W miesiąc później proponowano Rządom, by ustanowienie nowej zjednoczonej stenografji zleciły komisji rzeczoznawców, składającej się z 23 zastępców szkół Gabelsbergera, Stolze-Schreya, Stolzego, Narodowej Stenografji, stenotachygnafji, Arendsa, Braunsa, Faulmanna i Rollera. W maju 1907 r. zebrała się po raz pierwszy komisja dwudziestu trzech, przez Rządy potwierdzona.

Po długoletniej pracy przedłożyła ona w roku 1918 dwa zarysy, z których wybrano łatwiejszy i krótszy i który wszystkie niemieckie szkoły stenografji z wyjątkiem Gabelsbergera uznały za najłatwiejsze, najkrótsze i najwyraźniejsze pismo. Nowy ten system stanowi więc najwyższy stopień udoskonalenia, jaki stenografja dotychczas osiągnęła.

Na podstawie owego zarysu powstała w roku 1919 w Poznaniu „Nowa Stenografja Polska“, w której zastosowano wszelkie ulepszenia, uznane i zatwierdzone przez krytykę rzeczoznawców. Przytem uwzględniono w przekładzie w zupełności charakterystyczne właściwości języka polskiego, przede wszystkim w wokalizacji i zbiegach spółgłosek. Jest on więc wielkim postępowaniem wobec wszelkich dotychczas istniejących przekładów polskich.

B-ko papierek,
Krakow
5. VIII. 80

L. J. B. Ballymuck, ...

... ..

... ..

... ..

... ..

Vertical text on the left margin, possibly a list or index.

